

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI
RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN TERAPIYA VA TIBBIY
REABILITATSIYA ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI**

**«TIZIMLI SKLERODERMIYA» NOZOLOGIYASI BO'YICHA
MILLIY TIBBIY STANDART**

Toshkent-2025

«TASDIQLAYMAN»
Toshkent tibbiyot akademiyasi
rektori t.f.d., professor
Sh.A.Boymuradov

«TIZIMLI SKLERODERMIYA» NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY TIBBIY
STANDART

TOSHKENT 2025

				(shahar) shifoxonalari	darajasidagi tibbiyot muassasalari	darajasidagi tibbiyot muassasalari	o'tkazish minimal soni (har bir davolangan holat uchun)	
Mutaxassis (shifokor) maslahati Asosiy:	1. OSh - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.	+					2-4 marta	Ambulator yordam: 7 kun. Statsionar yordam: 10 kun, og'ir va o'ta og'ir kechishi uchun 12 kungacha, Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalarida 14 kungacha.
	2. Revmatolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.		+	+	+	+	2-4 marta	

Izoh: Ko'rsatmaga muvofiq takroriy qo'shimcha mutaxassislar ko'rigi tavsiya etiladi

Mutaxassis (shifokor) maslahati Qo'shimcha:	1. Dermatovenerolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik.		+	+	+	+	1 marta	
	2. Ortoped-travmatolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.		+	+	+	+	1 marta	
	3. Ftiziater - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.		+	+	+	+	1 marta	
	4. Gematolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.		+	+	+	+	1 marta	
	5. Nefrolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.		+	+	+	+	1 marta	
	6. Gastroenterolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik		+	+	+	+	1 marta	

	tekshiruvlar.						
	7. Pulmonolog - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.		+	+	+	+	1 marta
	8. Yiringli kasalliklar jarroxi - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.			+	+	+	1 marta
	9. Qon-tomir jarroxi - shikoyatlar, anamnez, obyektiv ko'rik, fizikal va klinik tekshiruvlar.			+	+	+	1 marta
	10. Fizioterapevt - fizioterapevtik muolajalar.		+	+	+	+	1 marta
	11. DJT shifokori – DJT muolajalari.		+	+	+	+	1 marta
	12. Neyropsixolog-psixosotsial ko'mak		+	+	+	+	1 raz

Izoh: - bemorda qo'shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda va ko'rsatmaga muvofiq boshqa tegishli tor doiradagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi mumkin;

Laborator	1. Umumiy qon tahlili (klinik)	+	+	+	+	+	2 marta
	2. Umumiy siydik tahlili (klinik)	+	+	+	+	+	2 marta
	3. KF tezligi+sutkalik proteinuriya			+	+	+	2 marta
	4. SRO, revmatoid omil (IgM RF)		+	+	+	+	2 marta
	5. Homiladorlik testi	+	+	+	+	+	1 marta
	6. Mantu tuberkulin sinamasi va/yoki Diaskin testi va/yoki kvanteferon testi		+	+	+	+	1 marta

tekshiruvlar Asosiy:	7. Koagulogramma, qon ivish vaqti		+	+	+	+	2 marta
	8. Biokimyoviy tahlil: ALT, AST, mochevina, kreatinin, glyukoza, xolesterin, umumiy oqsil va uning fraksiyalari		+	+	+	+	2 marta
	9. Lipid profili				+	+	2 marta
	10. Antinuklear omil, antinuklear antitanalar (ANA)					+	1 marta
	11. Sklerodermik autoantitanalar (anti Scl-70, antitsentromer antitanalar RNK- polimeraza III)					+	1 marta
	12. Autoimun panel					+	1 raz

Izoh: Laborator tekshiruvlarni tor doiradagi mutaxassis maslahatiga ko'ra yoki davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganda takroriy o'tkazilishi mumkin. Bemorda yondosh kasalliklari aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud qo'shimcha va takroriy instrumental diagnostik tekshiruvlar o'tkazilishi mumkin.

Instrumental	1. Kapillyaroskopiya					+	1 marta
tekshiruvlar Asosiy:	2. Qon-tomirlarni Dupleks skanirlash				+	+	2 marta
	3. Qon-tomirlar Ultratovush doplerografiyasi				+	+	2 marta
	4. Ko'krak qafasi rentgenografiyasi		+	+	+	+	1 marta
	5. Spirometriya va o'pkaning funksional testlari FVD, FJEL (DLCO).				+	+	2 marta
	6. Fibrogastroskopiya yoki OIT rentgenografiyasi			+	+	+	1 marta
	7. Bo'g'imlar rentgenografiyasi		+	+	+	+	1 marta

	8. EKG	+	+	+	+	+	1 marta
	9. Buyraklar UTT		+	+	+	+	2 marta
	10. ExoKG			+	+	+	1 marta

Izoh: Instrumental tekshiruvlarni tor doiradagi mutaxassis maslahatiga ko'ra yoki davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganda takroriy o'tkazilishi mumkin.

Instrumental tekshiruvlar Qo'shimcha:	1. Ko'krak qafasi a'zolari MSKTsi				+	+	1 marta
	2. Yurak o'ng bo'limlari kateterizatsiyasi					+	1 marta

Izoh: Bemorda yondosh kasalliklari aniqlanganda tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud qo'shimcha va takroriy instrumental diagnostik tekshiruvlari o'tkazilishi mumkin.

*STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: tuman darajasi – ilk aniqlangan TSD (erta diffuz shakli), tashxisga aniqlik kiritish maqsadida, ilk marta immunodepressiv davolashni belgilash, qoniqarli darajada faollik bilan kechuvchi TSD; viloyat darajasi – o'rta og'ir va og'ir (hayotga xavf solmaydigan) holatlar, medikamentoz davolash nojo'ya ta'sirlaridan keyin rivojlangan TSD; respublika darajasi – yuqori faollikda kechuvchi TSD, sklerodermik buyrak krizlari rivojlanganda (yomon sifatli gipertenziya, qonda kreatinin oshishida), o'pka zararlanishi, O'AG, qaytalanuvchi ko'p yaralari teri zararlanishi, barmoqlar va tovonlarda gangrena rivojlanganda, interkurrent infeksiya va kasallik og'ir asoratlari rivojlanganda.

DAVOLASH TADBIRLARI

Medikamentoz davo

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davolar)		Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozasi	Bir kurslik dozasi
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozasi va qo'llanilishi	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
(GKS) Metilprednizolon	tabletk 4 mg, 16mg, ichishga, sxema bo'yicha		+	+	+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha
(GKS) Metilprednizolon	flakon v/i, 250-500-1000mg., 1 maxal/sut, 3-5 kun				+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha
(GKS) Prednizolon	tabletk 5 mg, ichishga, ampula, 1ml /30mg, v/i, tomchilab.		+	+	+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha

(Immunodepressant) Siklofosamid	1-2 mg/kg/sut ichishga		+	+	+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha
(Immunodepressant) Siklofosamid	flakon v/i, m/o, 200-1000 mg, 1 maxal/sut, 500 mg/m ² - 750 mg/m ² 1 oyda			.		+	+	Sxema bo'yicha Individual sxema bo'yicha
(BYaQV) Metotreksat	tabletk 2,5 mg, 5 mg, ichishga, 10-15mg, 1-2 maxal/xaftada to'ldirilgan shprislar 10 mg-20 mg t/o 1 maxal/xaftada		+	+	+	+	Sxema bo'yicha 1 to'ld.shpris/ haftada	Individual, uzoq muddat
(Vitaminlar) Foliy kislota	tabletk 1 mg va 5 mg, ichishga, 5 mg dan kam emas/xaftada, kuniga 2-3 maxal	+	+	+	+	+	6 tab/haftada	Individual, uzoq muddat
(Immunodepressant)	250-2000mg ichishga		+	+	+	+	1500-3000 mg	Individual, uzoq muddat
Mikofenalata mofetil	2-4 maxal/sut							
(Immunodepressant) Azatioprin	Tabletk 50 mg ichishga		+	+	+	+	50-150 mg	Individual, uzoq muddat
(BYaQV) Siklosporin A	kapsua 50 mg, 100mg, ichishga, 2,5 -5 mg/kg/sut, kuniga 2 maxal		+	+	+	+	1-2 kaps.	Individual, uzoq muddat
(Antifibrozo vosita) Penitsillamin	250-500 mg ichishga, 1-2 maxal/sut		+	+	+	+	250 mg	Individual, uzoq muddat
sulfasalazin	Tabletk 500 mg ichishga, 1-3 maxal/sut.		+	+	+	+	1500 mg	Individual, uzoq muddat

gidroksixloroxin	Tabletka 200mg. ichishga 1 maxal/sut., 5mg/kg		+	+	+	+	200-400mg	Individual, uzoq muddat
leflyunomid	Tabletka 20mg. ichishga 1 maxal/sut.		+	+	+	+	10-20mg	Individual, uzoq muddat
(Kalsiy kanallari antagonisti) nifedipin	tabletka 10mg, ichishga 2-3 maxal/sut.		+	+	+	+	20-30mg	Individual, uzoq muddat
(Kalsiy kanal antogonistlari) Amlodipin	2,5-20 mg, ichishga, 1 maxal/sut	+	+	+	+	+	2,5-20mg	Individual, uzoq muddat
(APF ingibitorlari) enalapril	tabletka ichishga 2,5-5- 10 mg, 2 maxal/sut..		+	+	+	+	10 mg	Individual, uzoq muddat
(Prostaglandina E ₁ sintetik analoglari) Iloprost	v/i, a/i, 10-60 mg, 1 maxal/sut, 5-15 kun			+	+	+	20mkg	Individual, uzoq muddat
(Prostaglandina E ₁ sintetik analoglari) Alprostadil	v/i, a/i, 10-60 mg, 1 maxal/sut, 5-15 kun			+	+	+	20-40 mkg	Individual, uzoq muddat
(Fosfodiesteraza-5 ingibitori) Sildenafil	25-100mg, ichishga, 1 maxal/sut		+	+	+	+	20-50mg	Individual, uzoq muddat
(Endotelina-1 nosektiv retseptor antagonisti) Bozentan	62,5-125 mg, 2 maxal/sut, ichishga		+	+	+	+	62,5-125 mg	Individual, uzoq muddat
(Prostasiklin retseptorlari agonistlari) Seleksipag*	Tabletka 200 mg 2 maxal/sut.				+	+	400mg	Individual, uzoq muddat
Prostasiklin analogi Ingalyatsion iloprost	6 -12 ingalyatsiya/sut.				+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha
(Eruvchi guanilatsiklaza stimulyatori) Riosiguat*	Tabletka peros 3 maxal/sut. 1 mg dan (maksimal sutkalik doza 7,5 mg).				+	+	3 mg	Individual sxema bo'yicha
(Gipolipidemik preparat) atorvostatin, rozuvastatin	Tabletka 10, 20 mg 1 maxal/sut		+	+	+	+	20 mg	Individual, uzoq muddat

(Vazodilyatatsiyalovchi, angioprotektiv vositalar) Dipyridamol	75-150 mg, 3 maxal/sut, 1-3 oy, ichishga		+	+	+	+	75-150 mg	Individual, uzoq muddat
(Mikrosirkulyatsiyani yaxshilovchi preparat, angioprotektor) Pentoksifillin (Pentoxifylline)	Tabletka ichishga, 400 mg 2-3 maxal/sut. Inʼeksiya 20 mg/ml, Ampula 5,0 ml		+	+	+	+	800-1200 mg	Individual
(Antikoagulyant bevosita - geparin oʻrtamolekular) geparin natriya	Flakon 2500 ME				+	+	Sxema boʻyicha	Individual
(Antikoagulyant bevosita - geparin kichikmolekular) enoksaparin natriy, nadroparin kalsiy	shpris 0,4-0,6ml				+	+	Sxema boʻyicha	Individual
(Proton pompa ingibitori) omeprazol	Kapsula 20 mg, 1-2 maxal/sut, ichishga		+	+	+	+	20 mg	40 tabl
(Qayt qilishga qarshi preparat) domperidon	Tabletka ichishga 10mg, 2 maxal/sut		+	+	+	+	30 mg	20 tabl
(Prokinetik) Metoklopromid	m/o, 2ml, 1-3 maxal/sut, 1-3 kun		+	+	+	+	2 ampula	6 ampula
(Prokinetik) Metoklopromid	Ichishga, 10-30 mg, 3 maxal/sut		+	+	+	+	10 mg.	30 ta tabl
eritromitsin	Ichishga, 100-150 mg 2 maxal/sut.		+	+	+	+	150mg	10 tabl.
azitromitsin	Ichishga, 500 mg 1 maxal/sut.		+	+	+	+	500mg	6 tabl.
Doksisiklin	Ichishga 100 mg 2 maxal/sut.		+	+	+	+	200mg	20 tabl.
siprofloksatsin	Ichishga 500 mg 2 maxal/sut.		+	+	+	+	1000 mg	10 kun
metronidazol 250 mg 3 raza v sutki	Ichishga 250 mg 3 maxal/sut.		+	+	+	+	3 tabl	10 kun

Nintedanib*	Kapsula 150mg, 300 mg				+	+	300mg	Uzoq muddat
(Immunodepressant interleykina-6 retseptor blokatorlari) Totsilizumab	flakon 80 mg/4 ml, 200mg/10ml, v/i tomchilab 1 soat davomida, 4 yoki 8 mg/kg, 1 maxal 4 haftada yoki 162 mg/0.9 ml, t/o in'eksiya, haftada 1 mahal				+	+	8 mg/kg v/i tomchilab, har oy yoki 162 mg/0.9 ml t/o	Uzoq muddat
v/i odam immunoglobulini	Infuziya uchun eritma 2,5g 50ml, 5 gr 100ml. 0,2-0,6 g/kg. v/i tomchilab.				+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha
(GIBV, o'smaga qarshi vositalar, monoklonal antitelolar) Rituksimab	flakon 500mg/50 ml in'eksiya, v/i tomchilab, 1000 (500) mg, 1- va 15-kun yoki tomchilab 375 mg/m ² 1 maxal/xaftada 4 xafta davomida, keyin 6 oydan keyin 500 mg				+	+	Sxema bo'yicha	Individual sxema bo'yicha
(NYaQV) Diklofenak	Tabletka 25mg, 50 mg; Ichishga- kuniga 2-3 marta 100 mg tabletka, kapsula- ichishga- kuniga 1 marta 3ml 25mg/ml ampula- m/o- kuniga 1-2 marta 1ml 75mg/ml ampula- m/o- kuniga 1-2 marta	+	+	+	+	+	50-150mg. 1 amp.	60 tabl. 5 amp.

(NYaQV) Lornoksikam	Tabletka 4 mg - ichishga-kuniga 2-3 Tabletka 8mg -ichishga- kuniga 1-2 marta Flakon 8 mg v/i va m/o kiritish uchun eritma tayyorlashga liofilizat- v/i, m/o- kuniga 1-2 marta	+	+	+	+	+	4-8 mg tabl. 1 tabl. 1 flakon.	Individual
(NYaQV) Meloksikam	Tabletka 7,5 mg; 15 mg - ichishga- kuniga 2 marta Ampula 15mg/1,5ml - m/o- kuniga 1 marta	+	+	+	+	+	7,5-15 mg. 1 amp.	Individual
(NYaQV) selekoksib	Tabletka 60 mg, 90 mg, 120 mg - ichishga- kuniga 1 marta	+	+	+	+	+	100-200mg	Individual
(NYaQV) Etorikoksib	Kapsula 200 mg; ichishga – kuniga 2 maxal	+	+	+	+	+	200mg tabl.	Individual
Gripp va pnevmokoklarga qarshi vaksinatsiya								
Kalsiy	Tabletka 1000– 1200 mg/sut	+	+	+	+	+	1000–1200 mg/sut	Sxema bo'yicha
Vitamin D	800–1000 ME/sut	+	+	+	+	+	800–1000 ME/sut	Sxema bo'yicha
Izoh: O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tmagan dori vositalarining klinik bayonnomaga kiritilishi bepul tibbiy yordamning kafolatlangan hajmi doirasida va majburiy ijtimoiy tibbiy sug'urta tizimida harajatlarni qoplash uchun asos bo'lmaydi. * - O'zbekiston Respublikasida registratsiya qilinmagan								

(REJALI JARROHLIK AMALIYOITI)

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
			Tuman	Viloyat	Respublika

Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi	OShP/OP	KTMP	(shahar) shifoxonalari	darajasidagi tibbiyot muassasalari	darajasidagi tibbiyot muassasalari
Jarrohlik amaliyoti Reyno sindromida, GERK og'ir darajada kechishida o'tkaziladi; Buyraklar transplantatsiyasi buyraklar tizimli shikastlanishida, hamda 2 yildan ortiq gemodializdagi bemorlarda o'tkaziladi; Immunosupressiv davolash samaradorligi kuzatilmaganda o'pkalar yoki o'pka-yurak kompleksi transplantatsiyasi o'tkaziladi (og'ir nafas yetishmovchiligida).					+

Izoh: Jarroxlik amaliyoti jarrohlik yo'nalishi tor mutaxassislari tomonidan o'tkaziladi.

PARHEZ STOLI/DIETA

Ovqatlanish tartibi	Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Parhez stoli va uning davomiyligi					
15 – stol. Dietoterapiya shirinliklar, achchiq va yog'li taomlarni cheklash bilan olib boriladi.	+	+	+	+	+

DISPANSERIZATSIYA

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. SVP: Kasallik to'g'risida bemorlarga ma'lumot berish, bemorlarni hayot tarzini o'zgartirishga o'rgatish.	+		2-4 marta 1 yilda, kasallik og'irlik darajasiga qarab	doimiy
	2. Revmatolog: Fibroz progressirlanishi va qon-tomir asoratlarini oldini olishga hamda		+	2-4 marta 1 yilda, kasallik og'irlik darajasiga qarab	
	reabilitatsiyaga qaratilgan bo'ladi. (DJT, massaj, fizioterapiya, refleksoterapiya, trudoterapiya, o'rgatish programmalari).				
	3. Fizioterapevtmaslahati : elektroforez va ionoforez – qon-tomir, antioksidant, antifibroz va yallig'lanishga qarshi vositalar.		+	2 marta 1 yilda, kasallik og'irlik darajasiga qarab	
	4. DJT shifokori maslahati: DJT nafas olish a'zolarini yaxshilashga qaratilgan mashqlar; ichki a'zolar, harakat korreksiyasi, yuz mimikasi, kaft va tovon gimnastikasi; trenajerlardagi mashqlar.		+	2-4 marta 1 yilda, kasallik og'irlik darajasiga qarab	

	5. Tor mutaxassislar maslahati: (dermatovenerolog, ortoped-travmatolog, ftiziatr, gematolog, nefrolog, gastroenterolog, pulmonolog, yiringli kasalliklar jarrohi, qon-tomir jarrohi)		+	2 marta 1 yilda	
--	---	--	---	-----------------	--

Izoh: Qo‘shimcha kasalliklarning og‘irligini baholash uchun holatdan kelib chiqib boshqa tor doiradagi mutaxassilar maslahati tavsiya etiladi.

Laborator tekshiruvlar	1. Umumiy qon tahlili (klinik)		+	2 marta	doimiy	
	2. Umumiy siydik tahlili (klinik)		+	2 marta		
	3. KF tezligi+sutkalik proteinuriya			+		2 marta
	4. SRO, revmatoid omil (IgM RF)			+		2 marta
	5. Homiladorlik testi			+		1 marta
	6. Mantu tuberkulin sinamasi va/yoki Diaskin testi kvanteferon test			+		1 marta
	7. Koagulogramma, qon ivish vaqti			+		2 marta
	8. Biokimyoviy tahlil: ALT, AST, mochevina, kreatinin, glyukoza, xolesterin, umumiy oqsil va uning fraksiyalari, lipid profili			+		2 marta

Izoh: Qo‘shimcha kasalliklarning og‘irligini baholash uchun hamda holatdan kelib chiqib laborator tekshirishlar o‘tkaziladi.

Instrumental tekshiruvlar	1. Ko‘krak qafasi rentgenografiyasi		+	1 marta	doimiy	
	2. Fibrogastroskopiya yoki OIT rentgenografiyasi			+		1 marta
	3. Bo‘g‘imlar rentgenografiyasi			+		1 marta
	4. EKG			+		1 marta
	5. Buyraklar UTT			+		2 marta

	6. ExoKG		+	1 marta
--	----------	--	---	---------

Izoh: Qo‘shimcha kasalliklarning og‘irligini baholash uchun hamda holatdan kelib chiqib boshqa qo‘shimcha instrumental tekshirishlar o‘tkaziladi.

(BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING)

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. SVP: Kasallik to‘g‘risida bemorlarga ma‘lumot berish, bemorlarni hayot tarzini o‘zgartirishga o‘rgatish.	+		2-4 marta 1 yilda, kasallik og‘irlik darajasiga qarab	doimiy
	2. Revmatolog: Fibroz progressirlanishi va qon-tomir asoratlarini oldini olishga hamda reabilitatsiyaga qaratilgan bo‘ladi. (DJT, massaj, fizioterapiya, refleksoterapiya, trudoterapiya, o‘rgatish programmalari).		+	2-4 marta 1 yilda, kasallik og‘irlik darajasiga qarab	
	3. Fizioterapevtmaslahati: elektroforez va ionoforez – qon-tomir, antioksidant,		+	2 marta 1 yilda, kasallik og‘irlik	
	antifibroz va yallig‘lanishga qarshi vositalar.			darajasiga qarab	
	4. DJT shifokori maslahati: DJT nafas olish a‘zolarini yaxshilashga qaratilgan mashqlar; ichki a‘zolar, harakat korreksiyasi, yuz mimikasi, kaft va tovon gimnastikasi; trenajerlardagi mashqlar.		+	2-4 marta 1 yilda, kasallik og‘irlik darajasiga qarab	

	5. Tor mutaxassislar maslahati: (dermatovenerolog, ortoped-travmatolog, ftiziatr, gematolog, nefrolog, gastroenterolog, pulmonolog, yiringli kasalliklar jarrohi, qon-tomir jarrohi)		+	2 marta 1 yilda		
Laborator tekshiruvlar	1. Umumiy qon tahlili (klinik)		+	2 marta	doimiy	
	2. Umumiy siydik tahlili (klinik)		+	2 marta		
	3. KF tezligi+sutkalik proteinuriya			+		2 marta
	4. SRO, revmatoid omil (IgM RF)			+		2 marta
	5. Homiladorlik testi			+		1 marta
	6. Mantu tuberkulin sinamasi va/yoki Diaskin testi kvanteferon test			+		1 marta
	7. Koagulogramma, MNO, qon ivish vaqti			+		2 marta
	8. Biokimyoviy tahlil: ALT, AST, mochevina, kreatinin, glyukoza, xolesterin, umumiy oqsil va uning fraksiyalari, lipid profili			+		2 marta
Instrumental tekshiruvlar	1. Ko'krak qafasi rentgenografiyasi			+	doimiy	
	2. Fibrogastroskopiya yoki OIT rentgenografiyasi			+		
	3. Bo'g'imlar rentgenografiyasi			+		
	4. EKG			+		
	5. Buyraklar UTT			+		
	6. ExoKG			+		

Profilaktika usullar	1. Kasallik to'g'risida bemorlarga ma'lumot berish, bemorlarni hayot tarzini o'zgartirishga o'rgatish.	+	+	2 marta 1 yilda	doimiy
	2. DJT nafas olish a'zolarini yaxshilashga qaratilgan mashqlar; ichki a'zolar, harakat korreksiyasi, yuz mimikasi, kaft va tovon gimnastikasi;	+	+	2 marta 1 yilda	
	3. Elektroforez va ionoforez – qon-tomir, antioksidant, antifibroz va yallig'lanishga qarshi vositalar.	+	+	2 marta 1 yilda	
	4. Davolovchi jismoniy mashqlarni belgilash.	+	+	2 marta 1 yilda	
Izoh: Profilaktik chora-tadbirlar asosan OSh, revmatolog, dermatovenerolog va ortoped-travmatolog shifokorlari tomonidan amalga oshiriladi.					

(REABILITATSIYA)

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OShP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. SVP: Kasallik to'g'risida bemorlarga ma'lumot berish, bemorlarni hayot tarzini o'zgartirishga o'rgatish.	+	+		2-4 marta 1 yilda, kasallik og'irlik darajasiga qarab	doimiy
	2. Revmatolog: Fibroz progressirlanishi va qon-tomir asoratlarini oldini olishga hamda reabilitatsiyaga qaratilgan		+	+	2-4 marta 1 yilda, kasallik og'irlik darajasiga qarab	
	bo'ladi. (DJT, massaj, fizioterapiya, refleksoterapiya, trudoterapiya, o'rgatish programmalari).					

	3. Fizioterapevtmaslahati: elektroforez va ionoforez – qon-tomir, antioksidant, antifibroz va yallig‘lanishga qarshi vositalar.		+	+	2 marta 1 yilda, kasallik og‘irlik darajasiga qarab		
	4. DJT shifokori maslahati: DJT nafas olish a‘zolarini yaxshilashga qaratilgan mashqlar; ichki a‘zolar, harakat korreksiyasi, yuz mimikasi, kaft va tovon gimnastikasi; trenajerlardagi mashqlar.		+	+	2-4 marta 1 yilda, kasallik og‘irlik darajasiga qarab		
	5. Tor mutaxassislar maslahati: (dermatovenerolog, ortoped-travmatolog, ftiziatr, gematolog, nefrolog, gastroenterolog, pulmonolog, yiringli kasalliklar jarrohi, qon-tomir jarrohi)			+	2 marta 1 yilda		
Izoh: Reabilitatsiya chora-tadbirlari har bir bemorga individual, kasallik bosqichi va kelib chiqqan asoratlar turiga qarab tavsiya etiladi							
Laborator tekshiruvlar	1. Umumiy qon tahlili (klinik)		+	+	2 marta	doimiy	
	2. Umumiy siydik tahlili (klinik)		+	+	2 marta		
	3. KF tezligi+sutkalik proteinuriya				+		2 marta
	4. SRO, revmatoid omil (IgM RF)		+	+	2 marta		
	5. Homiladorlik testi		+	+	1 marta		
	6. Mantu tuberkulin sinamasi va/yoki Diaskin testi kvanteferon test		+	+	1 marta		
	7. Koagulogramma, MNO, qon		+	+	2 marta		
	ivish vaqti						
	8. Biokimyoviy tahlil: ALT, AST, mochevina, kreatinin, glyukoza, xolesterin, umumiy oqsil va uning fraksiyalari, lipid profili		+	+	2 marta		

	9. Antinuklear omil, antinuklear antitanalar (ANA)			+	1 marta	
	10. Sklerodermik autoantitanalar (anti Scl-70, antitsentromer antitanalar RNK- polimeraza III) Autoimmun panel			+	1 marta	
Izoh: Reabilitatsiya chora-tadbirlari har bir bemorga individual, kasallik bosqichi va kelib chiqqan asoratlar turiga qarab tavsiya etiladi						
Instrumental tekshiruvlar	1. Kapillyaroskopiya			+	1 marta	doimiy
	2. Qon-tomirlarni Dupleks skanirlash va doplerografiyasi			+	2 marta	
	3. Ko'krak qafasi rentgenografiyasi		+	+	1 marta	
	4. Spirometriya va o'pkaning funksional testlari FVD, FJEL (DLCO).			+	2 marta	
	5. Fibrogastroskopiya yoki OIT rentgenografiyasi		+	+	1 marta	
	6. Bo'g'imlar rentgenografiyasi		+	+	1 marta	
	7. EKG		+	+	1 marta	
	8. Buyraklar UTT		+	+	2 marta	
	9. ExoKG			+	1 marta	
	10. Ko'krak qafasi a'zolari MSKTsi			+	1 marta	
	11. Yurak o'ng bo'limlari kateterizatsiyasi			+	1 marta	
Izoh: Reabilitatsiya chora-tadbirlari har bir bemorga individual, kasallik bosqichi va kelib chiqqan asoratlar turiga qarab tavsiya etiladi						
Reabilitatsion usullar	1. Kasallik to'g'risida bemorlarga ma'lumot berish, bemorlarni hayot tarzini o'zgartirishga o'rgatish.	+	+		2 marta 1 yilda	doimiy

	2. Fibroz progressirlanishi va qon-tomir asoratlarini oldini olishga hamda rehabilitatsiyaga qaratilgan bo‘ladi. (DJT, massaj, fizioterapiya, refleksoterapiya, trudoterapiya, o‘rgatish programmalari).		+	+	2 marta 1 yilda
	3. Elektroforez va ionoforez – qon-tomir, antioksidant, antifibroz va yallig‘lanishga qarshi vositalar .		+	+	2 marta 1 yilda
	4. DJT nafas olish a‘zolarini yaxshilashga qaratilgan mashqlar; ichki a‘zolar, harakat korreksiyasi, yuz mimikasi, kaft va tovon gimnastikasi; trenajerlardagi mashqlar.		+	+	2 marta 1 yilda
	Tor mutaxassislar maslahati: (dermatovenerolog, ortoped-travmatolog, ftiziatr, gematolog, nefrolog, gastroenterolog, pulmonolog, yiringli kasalliklar jarrohi, qon-tomir jarrohi)		+	+	2 marta 1 yilda

Izoh: Rehabilitatsiya chora-tadbirlari har bir bemorga individual, kasallik bosqichi va kelib chiqqan asoratlar turiga qarab tavsiya etiladi